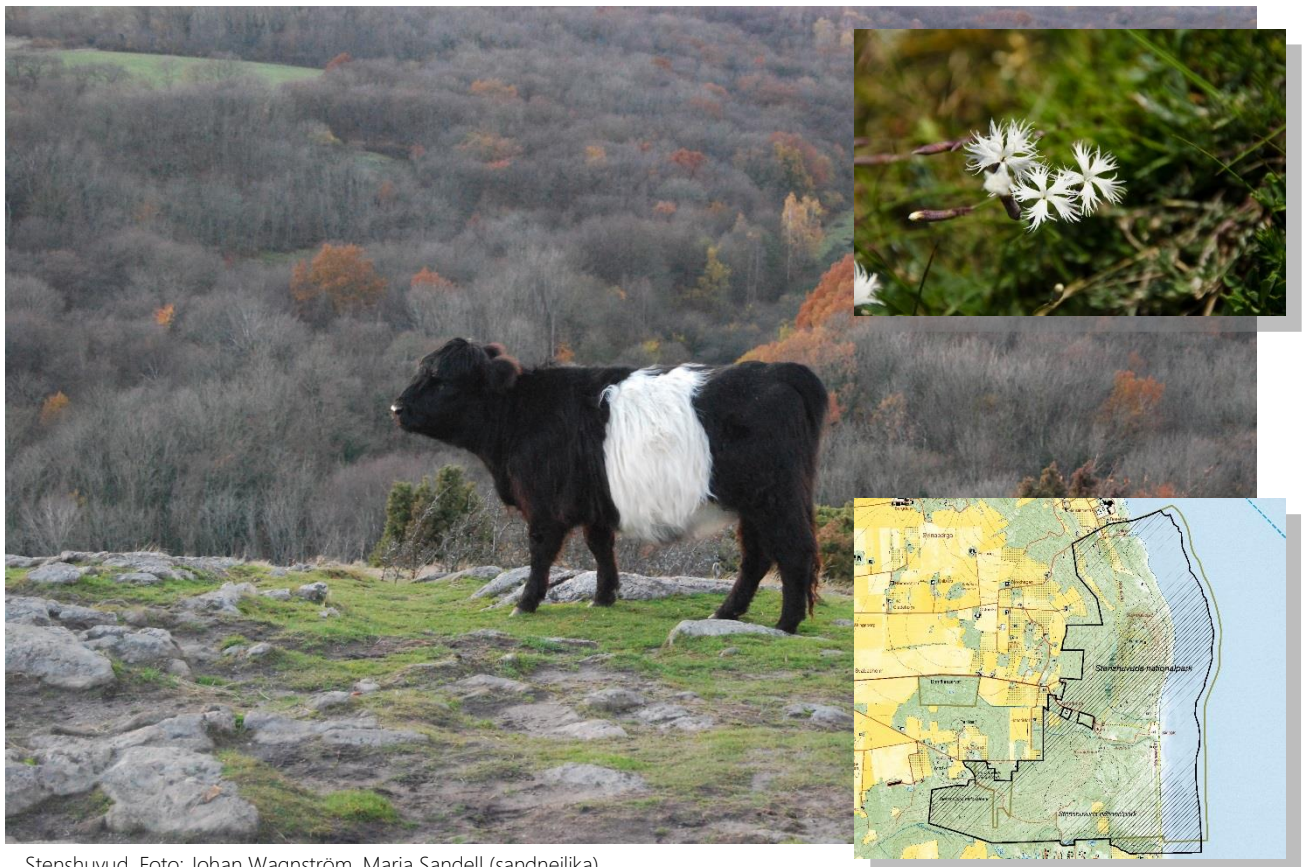

Bevarandeplan för Natura 2000-området Stenshuvud SE0420134

Stenshuvud, Foto: Johan Wagnström, Maria Sandell (sandnejlika)

Grunduppgifter om Natura 2000-området Stenshuvud

Län:	Skåne
Kommun:	Simrishamn
Läge:	Ca 2,5 km SO Kivik
Markägare:	Enskilda, staten
Areal:	398,1 hektar
Skyddsform:	Nationalpark, Stenshuvud, 1986-04.
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 1997-01. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12. SAC fastställt av Regeringen 2011-03. Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne 2018-12-20 respektive 2018-12-21.
Reviderad:	2018-11.

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m.m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området. I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen. Om ett Natura 2000-område också ingår i ett annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, finns det gällande föreskrifter för området, dessa finns att läsa i beslutet till naturreservatet samt i skötselplanen. Bevarandeplanen för Natura 2000-området hänvisar i mycket till skötselplanen och utgör därför en enklare form av bevarandeplan. Bäst läses de tre dokumenten tillsammans.

Vad är en Natura 2000-art eller en typisk art?

Bevarandeplanen redovisar flera kategorier av arter. *Natura 2000-arter* är utpekade skyddade arter som listas i art- och habitatdirektivets bilaga 2 eller i fågeldirektivets bilaga 1. Bevarandeplanen ska ha med bevarandemål för dessa arter. Tillstånd krävs alltid för åtgärder som riskerar att påverka dessa arter negativt. *Typiska arter* är indikatorarter vars förekomst

indikerar gynnsamt tillstånd för en utpekad naturtyp. *Karaktäristiska arter* ska stödja tolkningen av en viss naturtyp. Arter kan vara både typiska och karaktäristiska. *Prioriterade arter* och naturtyper är de arter/naturtyper som är utpekats som mest hotade enligt art- och habitatdirektivet och vars utbredning huvudsakligen ligger inom EU:s territorium, de är markerade med en asterisk. Dessa prioriteringar ska skiljas från de prioriteringar av arter och naturtyper som görs i bevarandeplanen när åtgärder prioriteras för att arten eller naturtypen ska få gynnsam bevarandestatus. Rödlistade arter är en sammanställning av arters status när det gäller risk att dö ut inom ett lands gränser. En nationell *rödlista* publiceras vart femte år av ArtDatabanken och finns för denna bevarandeplan förtecknad i boken *Rödlistade arter i Sverige 2015*. *Fridlysta arter* är förtecknade i Artskyddsförordningen. Det är förbjudet att plocka, fånga, döda, eller på annat sätt samla in eller skada vissa växter och djur. *Ågp-arter* är hotade arter med ett särskilt åtgärdsprogram för att förbättra artens överlevnadsmöjligheter.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller
telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets webbplats: www.naturvardsverket.se

Mer information om naturreservat

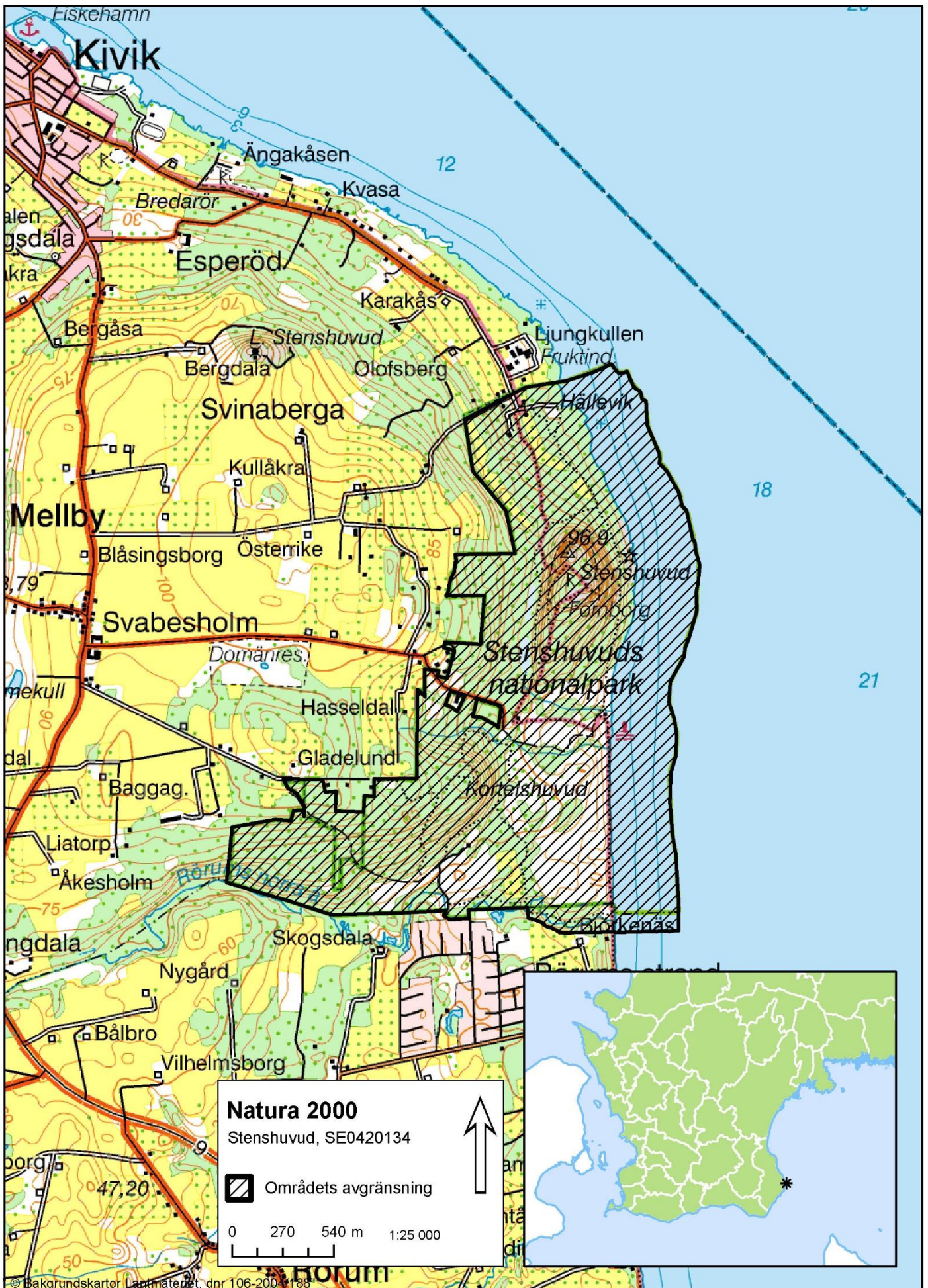
Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/bildanaturreservat eller
telefon 010-224 10 00

Karttjänsten Skyddad natur webbplats: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se>

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000	8
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden	13
Bevarandemål.....	13
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	16
Naturtyper	16
Natura 2000 – arter.....	22
Icke naturtyper.....	25
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	25
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	29
Skydd och reglering.....	29
Prioriterade bevarandeåtgärder	30
Restaureringsåtgärder	30
Löpande skötsel	30
Uppföljning	30
REFERENSER.....	30
BILAGOR	31
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	32
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	34
Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.....	35
Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	36

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Stenshuvud präglas av ädellövskog, hed och det markanta berget Stenshuvud och dess närhet till havet. Områdets naturvärden hör samman med dess omväxlande och mycket artrika natur. Antalet rödlistade arter noterade i området sedan 1960 är drygt 100. Totala antalet registrerade sällsynta/rödlistade arter som finns i området (med klassningen från 1993) uppgår till 153 arter (Ahlén 1993).

I nationalparken finns två större höjder, Stenshuvud (97 m.ö.h.) och Kortelshuvud (drygt 80 m.ö.h.), som utgör den sydostliga avslutningen på Linderödsåsen. Berget utgör ett restberg av porfyr som stått emot nedvittring bättre än den rödaktiga gnejs som finns i omkringliggande berggrund. I övrigt kännetecknas topografin av marker som sluttar svagt ned mot havet. Här består de lösa avlagringarna av grusiga, sandiga och även leriga sediment. Bäckarna som korsar sandfältet har bildat små sänkor och bäckraviner. Rörums norra å bildar den djupaste ravinen i området.

Större delen av Natura 2000-området täcks av ädellövskogar. På Stenshuvuds nordöstsluttning växer en låg och knotig hedekskog med inslag av andra lövträd. Bokdominerade avsnitt förekommer framförallt i södra delen. I första hand är det dock avenbok som sätter sin prägel på nationalparkens skogar. De har vuxit upp huvudsakligen under 1900-talet som ett resultat av det minskade eller försvunna betetrycket. Insprängda här och var står gamla och vidkroniga hagmarksträd av bok och ek. Mindre avsnitt domineras av ek, lind eller utgörs av blandlövskogar. Längs vattendragen, samt där grundvattnet går nära markytan bildas sumpskogar med al, björk eller ask som dominanter. Skogen är i allmänhet mycket örtrik. Små avsnitt med planterad gran och tall återfinns fortfarande. I norra delen, vid Hällevik, finns ett arboretum - område med främmande träd och buskar, vilka inplanterades i början av 1900-talet.

De öppna markerna domineras av hedvegetation som täcker större delen av området i sydost. Mindre partier med torräng, klippvegetation och frisk-fuktig gräsmark finns i anslutning till hedmarken och där berggrunden går i dagen. Heden går bitvis över i enbuskmark och i kombination med skogsområden som betas blir karaktären av trädklädd betesmark dominerande. Ett mindre kärr finns väster om Stenshuvud.

Floran i området är mycket artrik och av ca 750 noterade kärlväxter återfanns mellan 1991-1992 ca 580 av dessa.

Ett mildt och gynnsamt klimat i kombination med de starkt skiftande naturförhållandena inom Stenshuvudområdet skapar förutsättningar för ett rikt och varierat djurliv. Flera sällsynta och hotade arter har påträffats såsom hasselmus, lövgroda, långbensgroda, sandödlå och hasselsnok. Av större djur märks rådjur, räv och framförallt vildkanin som tidvis är mycket vanlig men bildar en något isolerad stam i området. Fågellivet är mycket rikt med framträdande arter som sommargylling och fältpiplärka. Insektsfaunan uppvisar stor artrikedom med flera sällsynta arter. Särskilt kan nämnas bokskogslöparen, humlekortvinge, läppstekel, månhornsbagge och vedlevande skalbaggar beroende av grova lövträd.

Området har varit påverkat av människan under en lång tidsperiod. Detta syns bl.a. på förekomsten av flertalet fornlämningar, boplatser och spår av tidigare markanvändning. Området har varit öppnare under tidigare perioder.

I övrigt gällande områdesbeskrivning hänvisas till skötselplanen för Stenshuvud.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Stenshuvuds naturtyper med arealer och Natura 2000-arter inom området. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
◆ Sublittoral sandbankar – Sublittoral sandbank fri från vegetation (1113)		72,0	72,0
◆ Rev - Geogent rev 0-30 meter (berg/blocks substrat) (1174)		27,2	27,2
Perenn vegetation på steniga stränder (1220)		2,5	2,5
*Boreala strandängar av Östersjötyp (1630)		0,53	0,53
Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita sanddyner, 2120)		3,4	3,4
*◆ Permanenta kustnära sanddyner med örtvegetation (grå sanddyner, 2130)	20,8		20,8
Torra sanddyner och sandfält med ljung- och kråkbärshedar (2320)		1,3	1,3
◊◆ Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)		0,10	0,19
Torra hedar (alla typer, 4030)	4,7	0,13	4,9
Enbuskmarker på hedar och kalkgräsmarker (5130)	6,2		6,2
*Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270)	5,6	3,5	9,1
Fuktängar med blåttåtel och starr (6410)	1,2	0,11	1,3
Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn (7140)		0,39	0,39
Pionjärvegetation av <i>Sedo-Scleranthion</i> eller <i>Sedo albi-Veronicion dille-nii</i> -typer på silikatbergstorp (8230)		0,57	0,57
*◆ Boreonemorala äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora (9020)		3,0	3,0
◆ Trädklädd betesmark (9070)	0,87	0,86	13,7
◆ Trädklädd betesmark - Ekhagar (9071)	10,5		
◆ Trädklädd betesmark - Ädellövdominerade trädklädda betesmarker (9072)	1,5		
*Lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080)	3,5	10,8	14,3
Bokskog av fryle-typ (9110)	1,1	1,0	2,1
◆ Bokskog av <i>Asperulo-Fagentum</i> -typ (9130)	2,3	38,9	41,1
◆ Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160)	14,4	61,6	76,1
Äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker (9190)		17,4	17,4
*◆ Alluvala lövskogar med <i>Alnus glutinosa</i> eller <i>Fraxinus excelsior</i> (91E0, 9750)	5,0	7,4	12,4
Total areal naturtyper		330,4	
Icke bedömd areal		0,09	

Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)	0,09
Icke naturtyper	
<i>Utvecklingsmark mot:</i>	
Ädellövskog (907) utvecklas mot Boreonemoral ädellövskog (9020)	0,64
Ädellövskog (907) utvecklas mot Trädklädd betesmark (9070)	0,13
Ädellövskog (907) utvecklas mot Bokskog av fryle-typ (9110)	1,2
Ädellövskog (907) utvecklas mot Bokskog av <i>Asperulo-Fagentum</i> -typ (9130)	2,8
Ädellövskog (907) utvecklas mot Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160)	1,2
Ädellövskog (907) utvecklas mot Obestämd ädellövskog (9820)	7,1
Triviallövskog med ädellövinslag (908) utvecklas mot Trädklädd betesmark (9070)	2,6
Triviallövskog med ädellövinslag (908) utvecklas mot Trädklädd betesmark - Ekhagar (9071)	0,96
Triviallövskog med ädellövinslag (908) utvecklas mot Bokskog av <i>Asperulo-Fagentum</i> -typ (9130)	0,62
Triviallövskog med ädellövinslag (908) utvecklas mot Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160)	7,4
Triviallövskog med ädellövinslag (908) utvecklas mot Obestämd lövskog (ädellöv/triviallöv, 9801)	0,29
Lövsumpskog (909) utvecklas mot Lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080)	0,64
Lövsumpskog (909) utvecklas mot Alluviala lövskogar med <i>Alnus glutinosa</i> eller <i>Fraxinus excelsior</i> (91E0, 9750)	0,63
Öppen kultiverad gräsmark (6910) utvecklas mot Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270)	1,8
Öppen kultiverad betesmark (6911) utvecklas mot Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270)	11,8
Trädbärande kultiverad betesmark (6913) utvecklas mot Trädklädd betesmark (9070)	0,37
Fuktäng (6915) utvecklas mot Fuktängar med blååtäl eller starr (6410)	0,02

Total areal utvecklingsmarker	40,2
Total områdesareal	398,1
Natura 2000-arter	Bevarandestatus
◆ Barbastell <i>Barbastella barbastellus</i> (1308)	●D-population
Bechsteins fladdermus <i>Myotis bechsteinii</i> (1323)	Icke fullgod ska vara ●D-population
Sandnejlika <i>Dianthus arenarius</i> (1954)	Icke fullgod
◆ Smalgrynsnäcka <i>Vertigo angustior</i> (1014)	Icke fullgod
Större vattensalamander <i>Triturus cristatus</i> (1166)	Fullgod
◆ Tumlare <i>Phocoena phocoena</i> (1351)	Icke fullgod
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000	
°naturtyp som saknar bedömd bevarandestatus	
◆ ny art/naturtyp som inte är beslutad av Regeringen	
● Har ingen betydelse för området	

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de fåglar, naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

De prioriterade bevarandevärdena är naturtyperna är permanenta kustnära sanddynor med örtvegetation (grå sanddynor, 2130), torra hedar (alla typer, 4030), artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270), trädklädd betesmark (9070, 9071 och 9072) och bokskog av *Asperulo-Fagetum*-typ (9130).

Motivering:

Nationalparkens höga värden är framförallt kopplade till det varierande landskapet. Flertalet hotade och ovanliga arter är påträffade i nationalparken. Floran är mycket artrik. Berg i dagen finns på Natura 2000-områdets högsta punkt. De branta sluttningarna är täckta med lövskog. Söder om berget finns betade kalkrika ängar.

Bevarandemål

Areal

Arealen av sublittoral sandbankar – sublittoral sandbank fri från vegetation (1113) ska vara minst 72,0 hektar. Arealen av rev - geogent rev 0-30 meter (berg/blocks substrat, 1174) ska vara minst 27,2 hektar. Arealen av perenn vegetation på steniga stränder (1220) ska vara minst 2,5 hektar. Arealen av boreala strandängar av Östersjötyp (1630) ska vara minst 0,53 hektar. Arealen av kustnära vandrande sanddynor med sandrör (vita sanddynor, 2120) ska vara minst 3,4 hektar. Arealen av permanenta kustnära sanddynor med örtvegetation (grå sanddynor, 2130) ska vara minst 20,8 hektar. Arealen av torra sanddynor och sandfält med ljung- och kråkbärshedar (2320) ska vara minst 1,3 hektar. Arealen av vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260) ska vara minst 0,19 hektar. Arealen av torra hedar (alla typer, 4030) ska vara minst 4,9 hektar. Arealen av enbuskmarker på hedar och kalkgräsmarker (5130) ska vara minst 6,2 hektar. Arealen av artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270) ska vara minst 9,1 hektar, men på längre sikt när utvecklingsmarken utvecklats till naturtyp ska arealen vara minst 22,7 hektar. Arealen av fuktängar med blåtåtel och starr (6410) ska vara minst 1,3 hektar. Arealen av öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn (7140) ska vara minst 0,39 hektar. Arealen av pionjärvegetation av *Sedo-Scleranthion* eller *Sedo albi-Veronicion dille-nii*-typer på silikatbergstyg (8230) ska vara minst 0,57 hektar. Arealen av boreonemorala äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora (9020) ska vara minst 3,0 hektar, men på längre sikt när utvecklingsmarken utvecklats till naturtyp ska arealen vara minst 3,7 hektar. Arealen av trädklädd betesmark (9070), trädklädd betesmark - ekhagar (9071) och trädklädd betesmark - ädellövdominerade

trädklädda betesmarker (9072) ska vara minst 13,7 hektar, men på längre sikt när utvecklingsmarken utvecklats till naturtyp ska arealen vara minst 17,8 hektar. Arealen av lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080) ska vara minst 14,3 hektar, men på längre sikt när utvecklingsmarken utvecklats till naturtyp ska arealen vara minst 15,0 hektar. Arealen av bokskog av fryle-typ (9110) ska vara minst 2,1 hektar, men på längre sikt när utvecklingsmarken utvecklats till naturtyp ska arealen vara minst 3,3 hektar. Arealen av bokskog av *Asperulo-Fagentum*-typ (9130) ska vara minst 41,1 hektar, men på längre sikt när utvecklingsmarken utvecklats till naturtyp ska arealen vara minst 44,6 hektar. Arealen av ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160) ska vara minst 76,1 hektar, men på längre sikt när utvecklingsmarken utvecklats till naturtyp ska arealen vara minst 84,7 hektar. Arealen av äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker (9190) ska vara minst 17,4 hektar. Arealen av alluviala lövskogar med *Alnus glutinosa* eller *Fraxinus excelsior* (91E0, 9750) ska vara minst 12,4 hektar, men på längre sikt när utvecklingsmarken utvecklats till naturtyp ska arealen vara minst 13,0 hektar.

Strukturer och funktioner m.m. – limniska miljöer

Det ska finnas en naturliknande hydrologisk regim. Det ska finnas en naturlig vattenståndsvariation som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Det ska finnas fungerande passager för (djur, växter, sediment och organiskt material) till anslutande vattensystem och svämplan. Vattnet ska vara klart med ett siktdjup och ljusklimat som är förknippat med naturtypen. Vattenkvaliteten ska vara god. Syrgashalten ska vara god. Halten av näringsämnen ska vara naturlig för naturtyperna. Försurning ska inte förekomma. Vattendraget ska vara naturligt eller naturliknande med avseende på rätning och rensning samt innehålla naturliga strukturer. Främmande arter eller fiskstammar ska ej inverka negativt på artsammansättningen eller variation av arter genom ändrade konkurrensförhållanden, genetik och/eller smittspridning.

Strukturer och funktioner m.m. – terrestra miljöer

Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Området ska vara välhävdad av antingen bete eller slätter. Hydromorfologiska strukturer som är väl förknippade med naturtypen ska finnas. Våtmarken ska vara öppen där busk- eller trädkikt endast finns i liten omfattning. Vegetationen är karakteristisk för naturtypen och/eller artrik. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan. Negativa indikatorarter ska inte eller endast förekomma i begränsad utsträckning. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma.

Regelbunden hävd ska påverka öppna naturtyper. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska föryngra sig. Hydrologin ska vara naturlig med naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Betesdjur ska inte ges medel mot parasiter som finns kvar i dyngan och kan påverka dynglevande organismer negativt. Värdefulla buskar och träd (t.ex. bärande och blommande buskar och träd,

hagmarksträd, hamlade träd, hålträd, grova träd) ska finnas. Fält-, botten- och markskikt ska präglas av hävd eller annan regelbunden störning. Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Artsammansättningen i fält- och bottenskiktet ska vara naturlig/karakteristisk för naturtypen. Det ska finnas substrat i form av dynga. Ingen igenväxningsvegetation ska förekomma, mer än i begränsad utsträckning.

Vita sanddyner ska få utvecklas fritt för att sedermera kunna övergå i senare successionsstadier. Ingen plantering eller insådd av sandbindande växter får ske. Arealerna av grå får öka på bekostnad av trädklädda sanddyner. Solexponerade miljöer och strukturer ska utgöra ett inslag. Artsammansättningen i fält- och bottenskiktet ska vara naturlig/karakteristisk för naturtypen. Den naturliga, interna dynamiken i de öppna sanddynsområdena ska bevaras genom att så få ingrepp som möjligt görs. Hela arealen med öppna sanddyner är fri från träd och buskar. Skogen på de trädklädda sanddynerna ska hållas flerskiktad och olikåldrad där en naturlig trädförnyring tillvaratas. Omfattningen av slitaget på alla typer av sanddyner ska beaktas och anpassas så att den gynnsamma bevarandestatusen för naturvärdena optimeras.

Småskaliga naturliga processer, t. ex. trädens förnyring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka dynamik och struktur i de skogliga naturtyperna. Vattenståndet ska variera naturligt och översvämningar som sker regelbundet och/eller säsongsvist ska påverka dynamik och struktur. Bete ska påverka dynamik och struktur i naturtyperna trädklädd betesmark (9070), trädklädd betesmark - ekhagar (9071), trädklädd betesmark - ädellövdominerade trädklädda betesmarker (9072). Trädsiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas ett buskskikt med olika växtarter. Det ska finnas följande strukturer/substrat: gamla träd, död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddeklar, träd med socklar, gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar, gamla hävdpräglade träd. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden i området. Igenväxningsvegetation ska inte tillåtas förekomma/dominera i botten-, fält- eller buskskiktet.

Naturtyperna vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260), öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn (7140), lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080) och alluviala lövskogar med *Alnus glutinosa* eller *Fraxinus excelsior* (91E0, 9750) är extra känsliga för ändringar i grundvattennivå samt ändring av grundvattnets kemiska egenskaper och temperatur.

Typiska arter

Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer inom Natura 2000-området.

Natura 2000-arter

Bechsteins fladdermus *Myotis bechsteinii* (1323), sandnejlika *Dianthus arenarius* (1954), smalgrynsnäcka *Vertigo angustior* (1014), större vattensalamander *Triturus cristatus* (1166) och tumlare *Phocoena phocoena* (1351) ska finnas i livskraftiga bestånd inom Natura 2000-området.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Sublittoral sandbankar – Sublittoral sandbank fri från vegetation (1113)

Avgränsningarna och klassningen för områdets marina naturtyper är baserade på flygbilder och i viss mån fältdata. Vegetationsfria sandbankar (1113) sträcker sig norrut ifrån områdets sydliga avgränsning och till områdets avgränsning österut ut till ett djup av mellan tre och nio meter. Bottenområdet är inte inventerat med avseende på förekommande arter men generellt är denna naturtyp längs Skånes ostkust av särskild betydelse som uppväxtområde för yngel av plattfisk som skrubbskädda och piggvar.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus på grund av kunskapsbrist och otillfredsställande ekologisk status för vattenförekomsten.

Rev - Geogent rev 0-30 meter (berg/blocksubstrat) (1174)

Avgränsningarna och klassningen för områdets marina naturtyper är baserade på flygbilder och i viss mån fältdata. Längs kusten norr om sandbankarna upp till områdets norra avgränsning finns rev (1174). Bottenområdet är inte inventerat med avseende på förekommande arter men generellt kan det i denna naturtyp längs Skånes ostkust finnas makroalger som blåstång och ett flertal olika rödalger samt blåmusslor. Naturtypen är av betydelse som livsmiljö för ett flertal arter av fisk som torsk, bedömd som sårbar och den akut utrotningshotade ålen.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus på grund av kunskapsbrist och otillfredsställande ekologisk status för vattenförekomsten.

Perenn vegetation på steniga stränder (1220)

Naturtypen perenn vegetation på steniga stränder (1220) utgör en långsmal remsa med en total areal på 2,5 ha. Påträffade arter är strandkål, kustarun och flockarun. Naturtypen utgörs av ett klapperfält som övergår i en klipp-blockstrand nedanför stenshuvuds östbranter. Det förekommer hållkar.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av näringspåverkan.

Boreala strandängar av Östersjötyp (1630)

Naturtypen boreala strandängar av Östersjötyp (1630) utgörs av ett område Natura 2000-områdets norra del. Naturtypen har en areal på 0,53 ha och utgörs av en flack stenig-blockig

strand med strandängsfragment. Det förekommer partier med bladvass. Driftmaterial, som tång och bladvass, samlas på stranden och inne i alskogen.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av näringspåverkan.

Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita sanddyner, 2120)

De vita dynerna utgör sanddynssuccessionens andra stadium, efter embryonala vandrande sanddyner (2110). Martorn har dokumenterats.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av näringspåverkan och igenväxning.

Permanent kustnära sanddyner med örtvegetation (grå sanddyner, 2130)

Permanent kustnära sanddyner med örtvegetationen (grå sanddyner, 2130) utgör sanddynssuccessionens tredje stadium och uppkommer efter, och oftast innanför, de vita dynerna (2120). Sand ackumuleras fortfarande på dynerna, men inte i lika hög grad som på de vita dynerna (2120). Det största sandfältet, Heden, ligger mellan Rörums norra å och Hollabäcken och har en utpräglad hedvegetation. Sandfältet är nästan helt plant, med mot stranden sluttar en flera meter hög slänt som övergår i flack hedremsa ovanför själva sandstranden.

Vegetationen, som domineras av sandstarr, är präglad av det vindöppna läget, bristen på vatten, beteshävden och de sura, näringsfattiga och vattengenomsläppliga jordarna. Uttorkningen motverkas något av den höga luftfuktigheten som närheten till havet innebär med dimmor och daggfällning. Spridda på heden växer rosbuskar och slån. I västra delen, kring bergklackarna, ökar inslaget av ljung och buskar. På sandheden förekommer flera ovanliga arter rutlåsbräken och hedblomster.

Ljungheden ligger strax norr om Krivarebäcken. Den norra delen intas av tät och högvuxen ljung. Mot söder glesar ljungen ut till mer fläckvis förekomst. Sandstarr växer rikligt.

Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

Torra sanddyner och sandfält med ljung- och kråkbärshedar (2320)

Naturtypen torra sanddyner och sandfält med ljung- och kråkbärshedar (2320) utgörs av 1,3 ha. Sandödlor och mindre purpurmätare har dokumenterats inom naturtypen.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av påverkan av näringspåverkan.

Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor (3260)

Det finns tre vattendrag inom Natura 2000-området. Det sydligaste vattendraget är Rörums norra å (MS_CD: WA34825687, VISS EU_CD: SE617041-139946). Vattendraget har betydande påverkan avseende totalfosfor (tot-P). Analysen baseras på antropogen belastning i förhållande till bakgrundsbelastning. I Rörums norra å fortplantar sig havsöring. De andra vattendragen är Krivarebäcken (det nordligaste) och Hollabäcken. Krivarebäcken rinner från

Mossen (öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn, 7140), vidare genom skog och öppna marker innan den når havet.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av höga halter av näringsämnen. Delar av naturtypen har inte bedömd bevarandestatus.

Torra hedar (alla typer, 4030)

Naturtypen torra hedar (alla typer, 4030) består av tre delområden och utgörs av totalt 4,9 ha. Inom naturtypen har flertalet arter påträffats, däribland sandnejlika, rutlåsbräken, hedblomster, backtimjan, backsippa, hedsidenbi och sandödla.

Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

Enbuskmarker på hedar och kalkgräsmarker (5130)

Naturtypen enbuskmarker på hedar och kalkgräsmarker (5130) består av tre delområden och utgörs av totalt 6,2 ha. Bland annat har sandödla, hedblomster, krattsnaabvunge och backtimjan dokumenterats inom naturtypen.

Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270)

Stora ängen ligger strax utanför Naturum, väster om Orkidéängen. Vegetationen är utsatt för slitage av människor. Dokumenterade arter är bl.a. smultronfingerört, backsippa, mindre ekbock, sandödla och fibblesandbi.

Delområden av naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av näringspåverkan, men den övergripande statusen för naturtypen är fullgod.

Fuktängar med blåtåtel och starr (6410)

Orkidéängen, kalkfuktgräsmarken, hyser en rik flora med rik blomning av orkidéer, bl.a. Sankt Pers nycklar. Av de rödlistade arterna har även borstsäv, vårkällört och kärrjohannesört hittats i fuktängen. Mindre fuktängar finns även i södra och västra delen av nationalparken. Av de rödlistade arterna har även borstsäv, vårkällört och kärrjohannesört hittats.

Ett delområde av naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av näringspåverkan, men den övergripande statusen för naturtypen är fullgod.

Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn (7140)

Området är belägen strax väster om Stenshuvud, strax söder om alkärret. Naturtypen utgörs av kärr med mosaik mellan tuvor och vattenfyllda gölar och kallas för Mossen. Under senare år har området börjat växa igen med sly och buskar. Kärret omges av en fulskiktad fuktlövskogsbård. Långbensgroda spelar i området.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av igenväxning.

Pionjärvegetation av Sedo-Scleranthion eller Sedo albi-Veronicion dille-nii-typer på silikatbergstorp (8230)

Naturtypen pionjärvegetation av Sedo-Scleranthion eller Sedo albi-Veronicion dille-nii-typer på silikatbergstorp (8230) utgörs av två delområden med en sammanlagd areal av 0,57 ha. Inom naturtypen har långbensgroda, mindre ekbock, järnek och svart majbagge påträffats.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av igenväxning.

Boreonemorala äldre naturliga ädellövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora (9020)

Naturtypen utgörs av tre delområden. Det västra delområdet är enskiktat och har en medelålder på 51-75 år. Ask och lönn dominerar men det finns inslag av alm, avenbok, ek och hassel. Mängden död ved är mycket riklig (>40 m³/ha) och utgörs av grov död ved, torrakor/torrstubbar och ädellövträd med grova döda delar. Grova träd är tämligen allmänna (2-10/ha) och gamla träd är enstaka (<2/ha). Gulplister och murgröna har dokumenterats.

Det östra delområdet är enskiktat och har en medelålder på 76-125 år. Alm, bok och lönn dominerar men även ask, bok, ek och lönn förekommer. Mängden död ved är måttlig (5-15 m³/ha) och utgörs av grov död ved, torrakor/torrstubbar och ädellövträd med grova döda delar. Grova träd är tämligen allmänna (2-10/ha) och gamla träd är enstaka (<2/ha). Det förekommer hålträd med mulm, större insekts/svampangrepp, blockmark och delområdet genomkorsas av en bäck. I delområdet finns spår som visar svag-måttlig påverkan från tidigare hävd. Dokumenterade arter är harsyra, murgröna och ulotor.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av ett enskiktat trädskikt.

Trädklädd betesmark (9070)

Naturtypen utgörs av två delområden. Det västra delområdet är enskiktat och har en medelålder på 51-75 år. Trädskiktet domineras av avenbok och ek. Mängden död ved är liten (<5 m³/ha) och utgörs av torrstubbar/torrakor. Grova träd är enstaka (<2/ha) och gamla träd är enstaka (<2/ha). Delområdet har spår från tydlig påverkan från sentida skogsbruk. Dokumenterade arter är ekorrhör, gulplister, gökärt och skogslysing. Information om det östra delområdet saknas.

Delområden av naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av få äldre träd, men den övergripande statusen för naturtypen är fullgod.

Trädklädd betesmark - Ekhagar (9071)

Naturtypen utgörs av ett område, 10,5 ha, i Natura 2000-områdets sydöstra del. Buskskiktet har inslag av björnbärsarter, en och hagtornsarter. Ek dominerar trädskiktet men det finns inslag av björk, bok, hassel och lind. Det förekommer hassel, bok, ek, björk och lind som flerstammiga-

bukettformade träd och senvuxna-gamla ekar. Stående och/eller liggande ekar är påträffade. Dokumenterade arter är almsnabbvinge, bronsopp, getingrovfluga, humlekortvinge, kastanjesopp, krattsnabbvinge, månhornsbagge, rakhornnyvel, smultronfingerört och ängsmetallvinge.

Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

Trädklädd betesmark - Ädellövdominerade trädklädda betesmarker (9072)

Naturtypen utgörs av ett område, 1,5 ha, i Natura 2000-områdets sydöstra hörn. Buskskiktet har inslag av björnbärsarter och hassel. Ek och hassel dominerar trädskiktet men det finns inslag av hagtorn, lind och salixarter. Det förekommer hassel och lind som flerstammiga-bukettformade träd och senvuxna-gamla ekar. Dokumenterade arter är backsippa, hedblomster, murgröna, ramslök och smultronfingerört.

Naturtypen har fullgod bevarandestatus.

Lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080)

Naturtypen utgörs av nio delområden och åtta av dessa är enskiktade eller tvåskiktade och har en medelålder på 26-50 år eller 51-75 år. Mängden död ved i de åtta delområdena är måttlig (5-15 m³/ha) eller riklig (15-40 m³/ha) och utgörs av torrakor/torrstubbar, grov död ved och ädellövträd med grova döda delar. Grova och/gamla träd är sällsynta. Spår från sentida skogsbruk saknas. Det nionde området är tre-flerskiktat och har en medelålder på 76-125 år. Mängden död ved är riklig (15-40 m³/ha) och utgörs av grov död ved, torrakor/torrstubbar och ädellövträd med grova döda delar. Grova träd är enstaka (<2/ha) och gamla träd är tämligen allmänna (2-10/ha). Inom naturtypen finns vidkroniga, spärrgreniga träd, hålträd med mulm, träd med socklar, blockmark, klapper och småvatten. Arter som dokumenterats inom naturtypen är bandpraktmossa, blåbär, bäckbräsa, gullpudra, gulplister, harsyra, lundslok, majbräken, murgröna, platt fjädermossa, skogsbingel, skrifflav och vildkaprifol.

Delområden av naturtypen har fullgod bevarandestatus, men den övergripande statusen för naturtypen är icke fullgod bl.a. enskiktat trädskikt, och avsaknad av grova och/eller gamla träd.

Bokskog av fryle-typ (9110)

Naturtypen utgörs av tre delområden. Det lilla området i söder är tvåskiktat och har en medelålder på 126-175 år. Mängden död ved är liten (<5 m³/ha). Grova träd saknas och gamla träd är enstaka (<2/ha). Inom delområdet finns senvuxna träd, hålträd med mulm, hållmark och bergbranter. Dokumenterade arter är vildkaprifol och oxtungsvamp.

Det andra sydliga delområdet är tre-flerskiktat och har en medelålder på 76-125 år. Mängden död ved är måttlig (5-15 m³/ha) och utgörs av ädellövträd med grova döda delar. Det finns enstaka (<2/ha) grova träd och enstaka (<2/ha) gamla träd. Inom delområdet finns senvuxna träd, hålträd med mulm, bohål, blockmark och bergbranter. Gammelgranslav, guldlockmossa, harsyra, klippfrulania och vildkaprifol har dokumenterats.

Det norra delområdet är enskiktat och har en medelålder på 76-125 år. Mängden död ved är måttlig (5-15 m³/ha) och utgörs av torrakor/torrstubbar. Gamla träd är enstaka (<2/ha). Inom området finns vidkroniga, spärrgreniga träd, senvuxna träd, blockmark och bergbranter. Det finns spår från svag-måttlig påverkan från äldre kontinuerligt skogsbruk på platsen under en längre tid. Dokumenterade arter är bokvärtlav, ekorrhör, harsyra, rosa lundlav, stiftklotterlav, örtlav och ädelkronlav.

Delområden av naturtypen har icke fullgod bevarandestatus bl.a. till följd av liten andel död ved och avsaknad grova träd, men den övergripande statusen för naturtypen är fullgod.

Bokskog av Asperulo-Fagentum-typ (9130)

Naturtypen utgörs av sex delområden och de är antingen enskiktade eller tvåskiktade. Medelålder är 76-125 år, med undantag från ett delområde som har en medelålder på 126-175 år. Mängden död ved är måttlig (5-15 m³/ha) till riklig (15-40 m³/ha) och utgörs av ädellövträd med grova döda delar, torrakor/torrstubbar och grov död ved. Grova träd är tämligen allmänna (2-10/ha) och gamla träd saknas, är enstaka (<2/ha) eller tämligen allmänna (2-10/ha). Inom naturtypen förekommer vidkroniga, spärrgreniga träd, senvuxna träd, mulmträd, blockmark, rasbranter och bäckar. Två av delområdena har spår från svag-måttlig påverkan från sentida skogsbruk. Två av delområdena finns spår från svag-måttlig påverkan från äldre kontinuerligt skogsbruk på platsen under en längre tid. Dokumenterade arter är gulplister, harsyra, lundslok, murgröna, myskmadra, porellor, skriftlav, vildkaprifol och vågig sidenmossa.

Delområden av naturtypen har fullgod bevarandestatus, men den övergripande statusen för naturtypen är icke fullgod bl.a. till följd av enskiktat trädskikt och avsaknad eller bristande antal gamla träd.

Ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160)

Naturtypen utgörs av 19 delområden. Generellt utgörs delområdena av enskiktad skog med en medelålder på 51-75 år och 75-125 år. Mängden död ved är oftast liten (<5 m³/ha) och utgörs av ädellövträd med grova döda delar, grov död ved och torrakor/torrstubbar. Grova träd saknas eller är enstaka (<2/ha). Gamla träd är oftast enstaka (<2/ha). I några av delområdena finns spår från svag-måttlig påverkan av sentida skogsbruk. Inom naturtypen finns bl.a. vidkroniga, spärrgreniga träd, senvuxna träd, hålträd med mulm, blockmark och bergbranter. Dokumenterade arter är blåbär, blåsippan, bokkantlav, buskstjärnblomma, ekorrhör, getrams, gullpudra, gulplister, gökärt, harsyra, krusig ulota, lundslok. Murgröna, platt fjädermossa, skogsbingel, skriftlav, storrams, vildkaprifol och stor häxört.

Delområden av naturtypen har fullgod bevarandestatus, men den övergripande statusen för naturtypen är icke fullgod bl.a. till följd av enskiktat trädskikt och liten andel död ved.

Äldre ekskogar på sura, sandiga slättmarker (9190)

Naturtypen utgörs av tre delområden. Det södra området är enskiktat och har en medelålder på 76-125 år. Mängden död ved är liten ($<5 \text{ m}^3/\text{ha}$) och utgörs av ädellövträd med grova döda delar. Vildkaprifol förekommer allmänt till rikligt. Både grova och gamla träd saknas.

Det stora delområdet, 15,1 ha, är enskiktat och har en medelålder på 51-75 år. Mängden död ved är måttlig ($5-15 \text{ m}^3/\text{ha}$) och utgörs av torrakor/torrstubbar. Grova träd saknas och gamla träd är enstaka ($<2/\text{ha}$). Inom området finns vidkroniga, spärrgreniga träd, senvuxna träd, blockmark, rasbranter, klapper, bergbranter och blockmark. Dokumenterade arter är bergsslok, blåbär, ekorrhör, liljekonvalj, murgröna, porellor, skriflav, skrovellav, vildkaprifol och örtlav.

Det nordligaste delområdet är enskiktat och har en medelålder på 76-125 år. Mängden död ved är måttlig ($5-15 \text{ m}^3/\text{ha}$) och utgörs av torrakor/torrstubbar. Inom området finns senvuxna träd, blockmark och klapper. Dokumenterade arter är blåbär, klippfrullania, murgröna och vildkaprifol.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av trädskiktet är enskiktat och att det är brist på grova och äldre träd.

Alluvala lövskogar med *Alnus glutinosa* eller *Fraxinus excelsior* (91E0, 9750)

Naturtypen utgörs av sju delområden och ett stort antal är enkelskiktade och har en medelålder på 51-75 år. Mängden död ved är liten ($<5 \text{ m}^3/\text{ha}$) till måttlig ($5-15 \text{ m}^3/\text{ha}$) och utgörs av torrakor/torrstubbar. Antingen saknas gamla och/eller grova träd, eller så är de enstaka ($<2/\text{ha}$). I några av delområdena finns spår från svag-måttlig påverkan av sentida skogsbruk. Inom naturtypen finns bl.a. bäckbräsa, glansfläck, gullpudra, hampflockel, majbräken, murgröna, rutlungmossa, skärmstarr, stenporella och vildkaprifol.

Delområden av naturtypen har fullgod bevarandestatus, men den övergripande statusen för naturtypen är icke fullgod bl.a. till följd av enskiktat trädskikt och brist på grova och äldre träd.

Natura 2000 – arter***Bechsteins fladdermus Myotis bechsteinii* (1323)**

Bechsteins fladdermusen är en medelstor fladdermus med långa öron som i Sverige bara hittats på ett fåtal platser i Skåne. I Norden finns den också på Bornholm. Artens dagtillhåll är i hålträd och de övervintrar i grottor, håliga träd, gruvor och klippspringor. Arten är mycket sällsynt och lever i skog med lång kontinuitet. Arten är rödlistad som akut hotad.

Bechsteins fladdermus är stationär och rör sig inte över stora avstånd. De är bundna till skog för sitt födosök men de kan även röra sig över öppen mark. Till ca 85% består deras bytesdjur av icke-flygande insekter som tvestjärtar, spindlar, lockespindlar, dubbelfotingar och fjärilslarver. Arten missgynnas när skog med lång kontinuitet avverkas och deras jaktbiotoper samt viktiga hålträd försvinner. Det är oklart huruvida arten finns kvar i Sverige i dagsläget. Finns arten överhuvudtaget kvar kan populationen antas vara i storleksordningen 10–100 individer.

Bechsteins fladdermus är störningskänslig på övervintringsplatserna bl.a. på grund av vanan att hänga fritt i taket. En låsbar gallergrind som de kan ta sig igenom men som hindrar störning vintertid kan vara en lösning för gruvor och grottor. Grova träd i omgivningarna bör sparas i möjligaste mån.

Natura 2000-arten har inte fullgod bevarandestatus i området till följd av avsaknad av övervintringsmiljöer.

Sandnejlika Dianthus arenarius (1954)

Sandnejlikan är en flerårig, tät tuvad ört med snövita blommor som kan vara väldoftande. Sandnejlikan är fridlyst, rödlistad och numer klassad som starkt hotad (se bilaga 4).

Sandnejlika är en art som är väldigt konkurrenssvag och betesgynnad. Den är ytterst ljuskrävande och överlever inte om växtplatserna växer igen med för högväxt vegetation. Den är kalkgynnad, vill ha markomrörning och kräver god dränering. Sandnejlikans huvudsakliga livsmiljö är naturtypen sandstäpp, men kan också förekomma i andra sandiga naturtyper. Sandnejlikan liksom sandstämpan är på stark tillbakagång i Sverige. De skånska lokalerna utgör västliga utposter i artens östligt europeiska utbredning. Sandnejlika är en art som är extra viktig som ansvarsart för Skåne, då den sannolikt är utgången i alla övriga län. Växtens frön är vindspridda, men en uppskattning av spridningsavståndet är att fröna vanligtvis inte färdas längre än cirka 20 meter. Eftersom deras huvudsakliga livsmiljö sandstäpp är väldigt ovanlig och fragmenterad, så har sandnejlika i många fall svårt att sprida sig till nya områden.

Natura 2000-arten har inte fullgod bevarandestatus i området till följd av populationen är liten och isolerad.

Smalgrynsnäcka Vertigo angustior (1014)

Smalgrynsnäcka förekommer i ett brett spektrum av miljöer. Samtidigt är smalgrynsnäcken mycket specifik när det gäller valet av mikrohabitat; det gäller hela tiden att hitta rätt fuktighet och rätt struktur på förnan. Smalgrynsnäcken är kalkgynnad, särskilt tydligt märks det på de relativt fåtaliga inlandslokalerna.

Arten förekommer ibland annat lövskogskärr samt på kalkrika betesmarker med svagt till måttligt betetryck; men om betetrycket blir för hårt försvinner den. I torr betesmark hittar man ofta den i anslutning till fuktiga sänkor, strandbrinkar och i branter. I kalkrika områden kan smalgrynsnäcken även finnas i strandnära miljöer, t.ex. på betade havsstrandängar eller i anslutning till kustnära dynvåtmarker. En annan viktig miljö är rikkärr och kalkfuktängar.

Smalgrynsnäcken accepterar ganska täta bestånd av starr. Förekomst av enstaka högre örter som t.ex. älgört och hampflockel är inget problem, men uppstår det täta bestånd av högväxta örter p.g.a. hög näringshalt brukar arten försvinna. Arten har en mycket långsam spridningsförmåga.

I de våtmarkshabitat där arten förekommer och i angränsande områden är markavvattning, skogsbruk och andra åtgärder som kan påverka hydrologin på ett för arten negativt sätt inte önskvärt.

Natura 2000-arten har inte fullgod bevarandestatus i området till följd av kunskapsbrist då endast ett fåtal individer påträffats.

Större vattensalamander Triturus cristatus (1166)

Större vattensalamander lever större delen av sitt liv på land, och hittas egentligen bara i vatten under lek- och larvperioden. På land tycks den ha väldigt specifika val av livsmiljö, t.ex. murkna trädstammar och stubbar, smågnagargångar, under mossbeklädda stenar och i blockterräng. Vanligen finns de i fuktig huvudsakligen lövdominerad skog, men de påträffas sällsynt även på öppen mark, t.ex. i fuktiga hagar med högvuxet gräs.

I vatten lever den i vattensamlingar som är permanenta och solbelysta, och finns sällan i vattensamlingar som är mindre än 10 meter i diameter och/eller grundare än 0,5 meter. Lekvatten bör vara fiskfria, för larverna är utsatta för en stark predation från dessa. Dessutom innebär frånvaron av fisk att det finns mer föda i form av fler evertrebrater i vattnet. Det är viktigt att det finns lämpliga habitat på land nära lekvatten, för studier har visat att en majoritet av individerna i en population sällan vandrar längre än 100 meter från vattnet.

Natura 2000-arten har fullgod bevarandestatus i området.

Tumlare Phocoena phocoena (1351)

Tumlaren är en liten tandval där vuxna djur är 1,4–1,7 meter långa. De kan ses ensamma eller i små grupper. I svenska vatten förekommer tre genetiskt distinkta populationer och av dem är det östersjöpopulationen som förekommer i området. Tumlaren är en migrerande art som rör sig över stora områden och kunskapsbristen om arten är stor.

Tumlaren har ett högt energibehov, särskilt vuxna dräktiga och digivande honor, och är starkt knuten till produktiva områden. Vanligen rör de sig i områden med ett vattendjup på 20 till 200 meter men honor med kalvar kan gå in på grunt vatten, ända in på 1,5 till 2 meters djup.

Tumlaren följer till viss del sina bytesdjurs vandringar. Fet stimfisk, som till exempel sill eller den art som har högst energiinnehåll för tillfället, men även bottenlevande fisk står på menyn.

Tumlare blir könsmogna vid tre till fyra års ålder men endast 25-30 procent av honorna blir så gamla att de lyckas föda upp en kalv. Honan är dräktig i cirka tio månader och föder en kalv varje eller vartannat år. Kalven föds under försommaren och dias under cirka tio månader. Under denna tid är kalven i stort behov av honan för sin överlevnad. Arten är förhållandevis kortlivad, cirka tolv år, om de når vuxen ålder, och har låg reproduktionsförmåga vilket gör den mycket känslig för människoorsakad dödlighet.

Tumlaren är helt beroende av sin hörsel för att överleva vilket gör den mycket känslig för buller. Den använder sig av ekolokalisering för att kommunicera, navigera och för att hitta föda.

I den senaste rapporteringen enligt art- och habitatdirektivet är statusen angiven som dålig (U2) i både den atlantiska och baltiska regionen. Östersjöpopulationen är bedömd som akut hotad (CR) och rödlistad.

Tumlaren har inte fullgod bevarandestatus på grund av att kunskapsbristen om arten är stor.

Icke naturtyper

Trädbevuxen mark

Trädbevuxna utvecklingsmarker utgörs av ädellövsskog (907) som utvecklas mot boreonemoral ädellövskog (9020), ädellövskog (907) som utvecklas mot trädklädd betesmark (9070), ädellövskog (907) som utvecklas mot bokskog av fryle-typ (9110), ädellövskog (907) som utvecklas mot bokskog av *Asperulo-Fagentum*-typ (9130), ädellövskog (907) som utvecklas mot ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160), ädellövskog (907) som utvecklas mot obestämd ädellövskog (9820), triviallövskog med ädellövinslag (908) som utvecklas mot trädklädd betesmark (9070), triviallövskog med ädellövinslag (908) som utvecklas mot trädklädd betesmark - Ekhagar (9071), triviallövskog med ädellövinslag (908) som utvecklas mot bokskog av *Asperulo-Fagentum*-typ (9130), triviallövskog med ädellövinslag (908) som utvecklas mot ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160), triviallövskog med ädellövinslag (908) som utvecklas mot obestämd lövskog (ädellöv/triviallöv, 9801), lövsumpskog (909) som utvecklas mot lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080) och lövsumpskog (909) som utvecklas mot alluviala lövskogor med *Alnus glutinosa* eller *Fraxinus excelsior* (91E0, 9750). Utvecklingsmarkerna utgör en areal av totalt 26,2 ha.

Öppen mark

Öppna utvecklingsmarker utgörs av öppen kultiverad gräsmark (6910) som utvecklas mot artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270), öppen kultiverad betesmark (6911) som utvecklas mot artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270), trädbärande kultiverad betesmark (6913) som utvecklas mot trädklädd betesmark (9070) och fuktäng (6915) som utvecklas mot fuktängar med blåtåtel eller starr (6410). Utvecklingsmarkerna utgör en areal av totalt 14,0 ha.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000-områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller skogsbruksåtgärder ska istället Skogsstyrelsen kontaktas.

Observera att dessa hot ej är föreskrifter som t.ex. för naturreservat utan är tänkt att användas som ett verktyg vid tillståndsprövning samt för att påvisa vad som påverkar Natura 2000-området. Hoten är oftast reglerade i föreskrifterna för beslutet om naturreservat.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

Limniska miljöer

- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Rensning, dikning, muddring eller breddning av vattendragen i området.
- Avfall och avlopp från hushåll, faciliteter och campingboende, t.ex. husbilar eller husvagnar, inom och utanför området.
- Vattenuttag under perioder med lågvattenflöde innebär risk för uttorkning, förhöjda vattentemperaturer och syrgasbrist.
- Införande av signalkräftor eller främmande fisk som inte förekommer naturligt i de akvatiska miljöerna.
- Utfiskning av fiskebeståndet.
- Om avmaskningsmedel används på betesdjuren så bör de betesmarker som ligger nära ån ej användas förrän tidigast 14 dagar efter avmaskning. Avmaskningsmedlen bryts inte ner helt utan följer med spillningen ut och kan dels vara giftiga för alla dynglevande insekter, dels är de mycket giftiga för fiskar och andravattenlevande organismer. När det ligger nära Natura 2000-områden med vatten är det extra viktigt med ett par veckors karens.
- Tillförsel av främmande giftiga eller reproduktionsstörande ämnen såsom tungmetaller och hormoner.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Rensning, dikning, muddring eller breddning av vattendraget i området.
- Införande av signalkräftor eller främmande fisk som inte förekommer naturligt i de akvatiska miljöerna.
- Exploatering av vattendragens stränder. Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Vattenreglering och vandringshinder i vattendragen.
- Nedfall av luftföroreningar och användning av bekämpningsmedel och kemikalier inom området och i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Av människan skapade hinder i vattendragen, både i området och i omkringliggande områden.

- För intensiv beteshävd, speciellt i de öppna naturtyperna omkring de vattendrag där större vattensalamander finns.

Marina miljöer

- All form av exploatering, såsom anläggningsarbeten och täckverksamhet, i eller utanför området, kan förstöra eller skada naturtyper och påverka arter. Påverkan kan ske genom att naturtyper tas i anspråk, påverkan på vattenutbyte, substrat- och strömförhållanden, grumling av vatten med flera. Exploatering genererar buller och vibrationer som kan verka störande och även ge försämrad reproduktion hos marina organismer. Ökad belysning som kan verka mycket störande på organismer. Exploatering leder till ökad mänsklig aktivitet, fler farkoster och maskiner rör sig i och igenom området vilket stör eller skrämmer bort djur i eller ifrån deras livsmiljöer.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar och gifter i vattendrag, försurning eller eutrofiering.
- Oljeutsläpp.
- Utfiskning av fiskebeståndet leder till direkta förluster av arter och individer men även till kaskadeffekter i ekosystemet som orsakar en ökning av mängden fintrådiga alger.
- Spridning av invasiva arter.
- De största hoten mot tumlare är som bifångst i fiskenät, undervattenbuller, utfiskning eller förändringar i fiskfaunan som gör att kvaliteten på födan försämras, exploatering eller fragmentering av viktiga livsmiljöer samt miljögifter.

Terrestra miljöer

- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet (bland annat torvtäkt), i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning, planteringar, dikesrensning eller dämningar. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvalitén genom t.ex. utsläpp av föroreningar i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Utdikning, dränering och andra ingrepp ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper. Naturtyperna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna. Smalgrynsnäckan kan påverkas negativt av förändringar i områdets hydrologi.
- Spridning av invasiva arter.
- Igenväxning av sanddyner med bland annat vresros, tall eller asp.
- Brist på blottad sand. För svagt slitage på sandmarkerna så att inte tillräcklig sandomrörning sker. Omrörning av sand gynnar sandnejlikan.

- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av röttslam, stödutfodring m.m.) från annan källa än från betande djur som skadar mark och vegetation. Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Betesmarkerna får inte sambetas med gödslade marker och tillskottsutfodring av betesdjur får endast ske i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning.
- För svag eller utebliven hävd som leder till att naturtyperna växer igen. Igenväxning och beskuggning är negativt för sandnejlikan.
- För intensiv hävd som skadar vegetationen. För hårt bete i betesmarkerna som förhindrar att föryngring av ersättningsträd sker.
- Användning av avmaskningsmedel med samma miljöpåverkan som avermectin är negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Avmaskningsmedel bör inte användas utom när det sker på veterinärens inrådan.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna. Saltning eller tillförande av andra ämnen i syfte att binda sanden är negativt för sandnejlikan.
- Plockning eller annan exploatering av den rödlistade floran i området.
- Terrängkörning.
- Igenväxning av sly och ett alltför tätt träd- och buskskikt i skogliga naturtyper. Igenväxning som skuggar ut värdefulla träd och minskar hålträdens och de grova trädens livslängd, vilket leder till kontinuitetsbrott.
- Nedfall av luftföroreningar och luftburet kväve. Nedfall av luftförorening kan ha negativ påverkan på större vattensalamander.
- Förtätning av skogen.
- Plantering av ny skog och återplantering av skog i och i omkringliggande områden.
- Klimatförändringar som leder till förändrad konkurrenssituation där vissa arter gynnas på bekostning av andra, bland annat igenom ett ökat jordtäckande och igenväxning generellt.
- Ändrad markanvändning, till exempel att man bortgår från människoskapta bränder, slåtter eller bete.
- Brist på föryngring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Produktionsinriktat skogsbruk i, och ofta även i anslutning till ett objekt. Skogsbruket leder till att värdefulla element och strukturer försvinner, samt även leda till uttorkning genom ändrade markförhållanden och hydrologi. Det innebär i sin tur att många arter knutna till naturtypen, har svårt att överleva. Slutavverkningar innebär också en fragmentering av naturtypen.
- Avverkning av värdefulla träd (ex. grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd) inom området eller i omkringliggande områden. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på naturliga störningar i skogen.
- Många kalkfuktängar med hävdgynnad flora hotas av igenväxning eller är under igenväxning pga upphörd hävd. Problemet är störst i Sydsverige och beror vanligtvis på

ändrad markanvändning och nedläggning av jordbruk. Alltför kraftig och felaktigt utförd röjning kan ha en mycket negativ inverkan på arterna.

- Ett sekundärt hot mot grynsnäckorna, som uppkommer genom ensidiga och felaktiga hävdåtgärder, är mekaniskt slitage genom för hårt betestryck och/eller felaktigt utförd röjning. På lokaler i den nedre delen av pH-intervallet, med dålig buffringsförmåga, kan även den pågående försurningsprocessen komma att slå ut populationer.

Skydd och bevarandeåtgärder

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan att undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

På grund av att fornlämningar finns i området måste alla åtgärder som skulle kunna ha en inverkan på dessa först samrådats med kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne. Det är också kulturmiljöenheten på Länsstyrelsen Skåne som avgör om en åtgärd bedöms påverka eller inte påverka en fornlämning. Exempel är åtgärder så som slyuppdragning eller markberedning.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken.

Skydd och reglering

Natura 2000-området Stenshuvud är skyddat som Nationalpark sedan 1986.

Enligt reservatsföreskrifterna är det inte tillåtet att bedriva täktverksamhet eller bortföra torv, mineral eller annat geologiskt material, inte tillåtet att utföra vattenreglering, dämna, leda bort vatten eller på ett sätt påverka hydrologin, inte tillåtet att bedriva skogsbruk genom att avverka, ta bort döda träd eller utföra annan skogsbruksåtgärd, inte tillåtet att använda bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringssämnen, inte tillåtet att kalka mark eller vatten.

Länsstyrelsen anser att de nödvändiga bevarandeåtgärderna är reglerade.

Prioriterade bevarandeåtgärder

Inslaget av barrträd och främmande träd och buskar avvecklas inom naturtypen ek-avenbokskog av buskstjärnblomma-typ (9160) i Natura 2000-områdets norra halva, se detaljer i skötselplanen för Stenshuvuds Nationalpark. Røjning av igenväxningsvegetation genomförs inom naturtypen lövsumpskogar av fennoskandisk typ (9080) förutsatt att det gynnar långbensgrodan och inte påverkar andra höga naturvärden negativt. Bokskogen lämnas för fri utveckling. Se skötselplanen för Stenshuvuds Nationalpark för mer information.

Restaureringsåtgärder

- Se skötselplan

Löpande skötsel

- Se skötselplan

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

- Ahlén, I. 1993. *Stenshuvud – refugium för fauna och flora. I boken Stenshuvud – nationalparken på Österlen (ed. Klas-Rune Johansson)*. Naturvårdsverket.
- Andersson, B. 2017. *Fågelinventering Stenshuvud 2017*. Länsstyrelsen Skåne.
- ArtDatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artdatabankens Artfaktblad (1992–2001) för de rödlistade arterna inom området.
- Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt.
- Länsstyrelsen i Kristianstads län. 1996. *Från Bjäre till Österlen – Skånska natur- och kulturmiljöer*. Fälth's tryckeri. Värnamo. 1996.
- Löfroth, M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- Moksnes P-O., m.fl. 2011. *Överfiske – en miljöfarlig aktivitet: orsaker till fiskbeståndens utarmning och dess konsekvenser i svenska hav*. Havsmiljöinstitutets rapport nr. 2011:4. Naturvårdsverket.
- Naturvårdsverket. 2004. *Skötselplan för Stenshuvud nationalpark*. Naturvårdsverket.
- Niss, J. 2005. *Bevarandeplan för Natura 2000-område Stenshuvud*. Länsstyrelsen Skåne.
- Olsson, K-A. m.fl. (red), 2003. *Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål*. Lund SGU:s vägledning: <http://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvattenberoende-ekosystem/>
- Sveriges geologiska undersökning. 2016. Bilaga. Vägledningsmaterial över vilka Natura 2000-naturtyper som är känsliga för grundvattenpåverkan. SGU.
- VISS, VattenInformationsSystem Sverige. <https://viss.lansstyrelsen.se>, 2018.

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan
3. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar
4. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

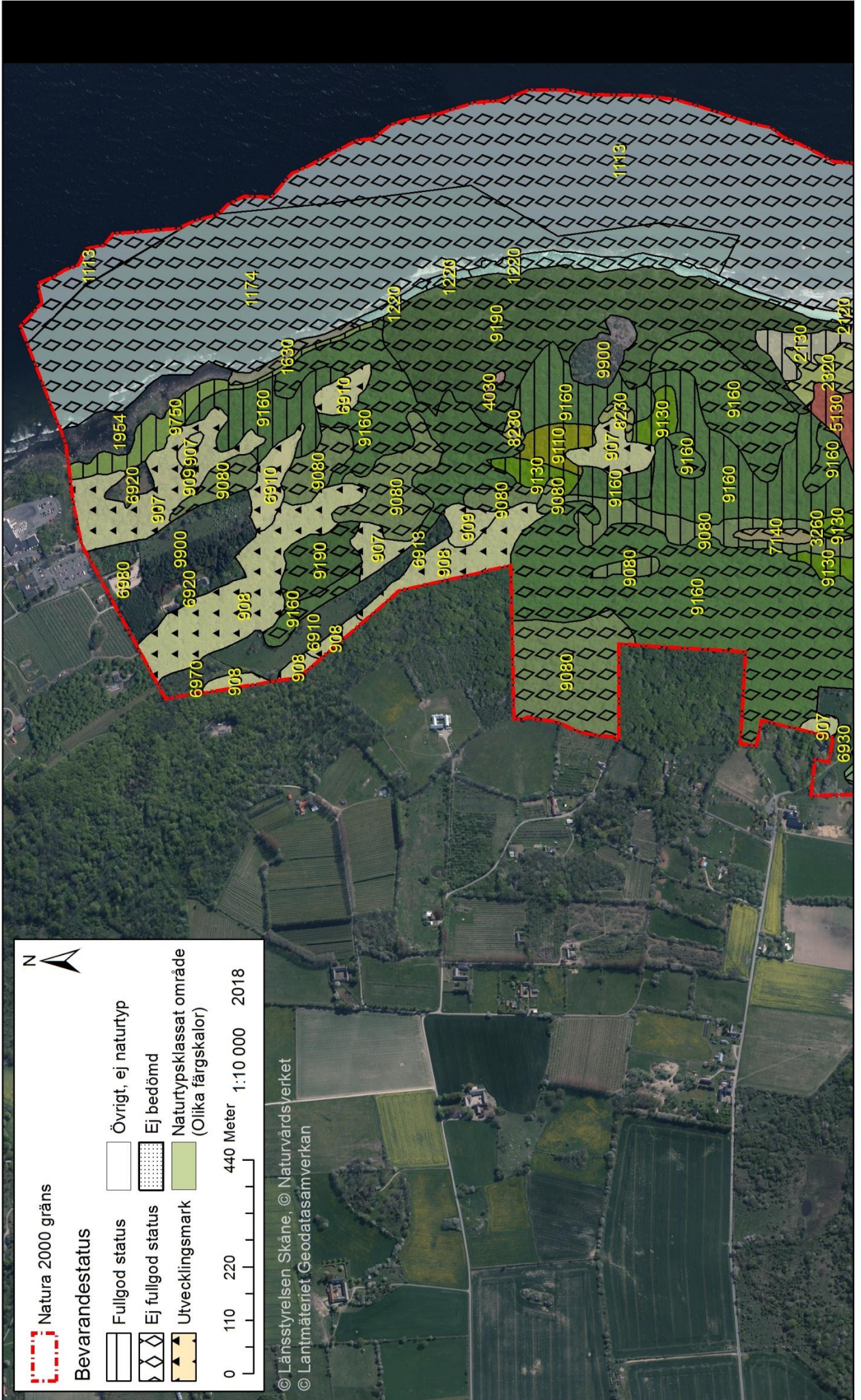
Planförfattare: Johan Niss

Senast reviderad 2018-11-26 av Erik Fridolf och Lena Svensson

Bilaga 1. Natura 2000-området Stenshuvud, SE0420134 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Natura 2000 gräns

Bevarandestatus

- Natura 2000 gräns
- Fullgod status
- Övrigt, ej naturtyp
- Ej fullgod status
- Ej bedömd
- Utvecklingsmark
- Naturtypsklassat område (Olika färgskalor)

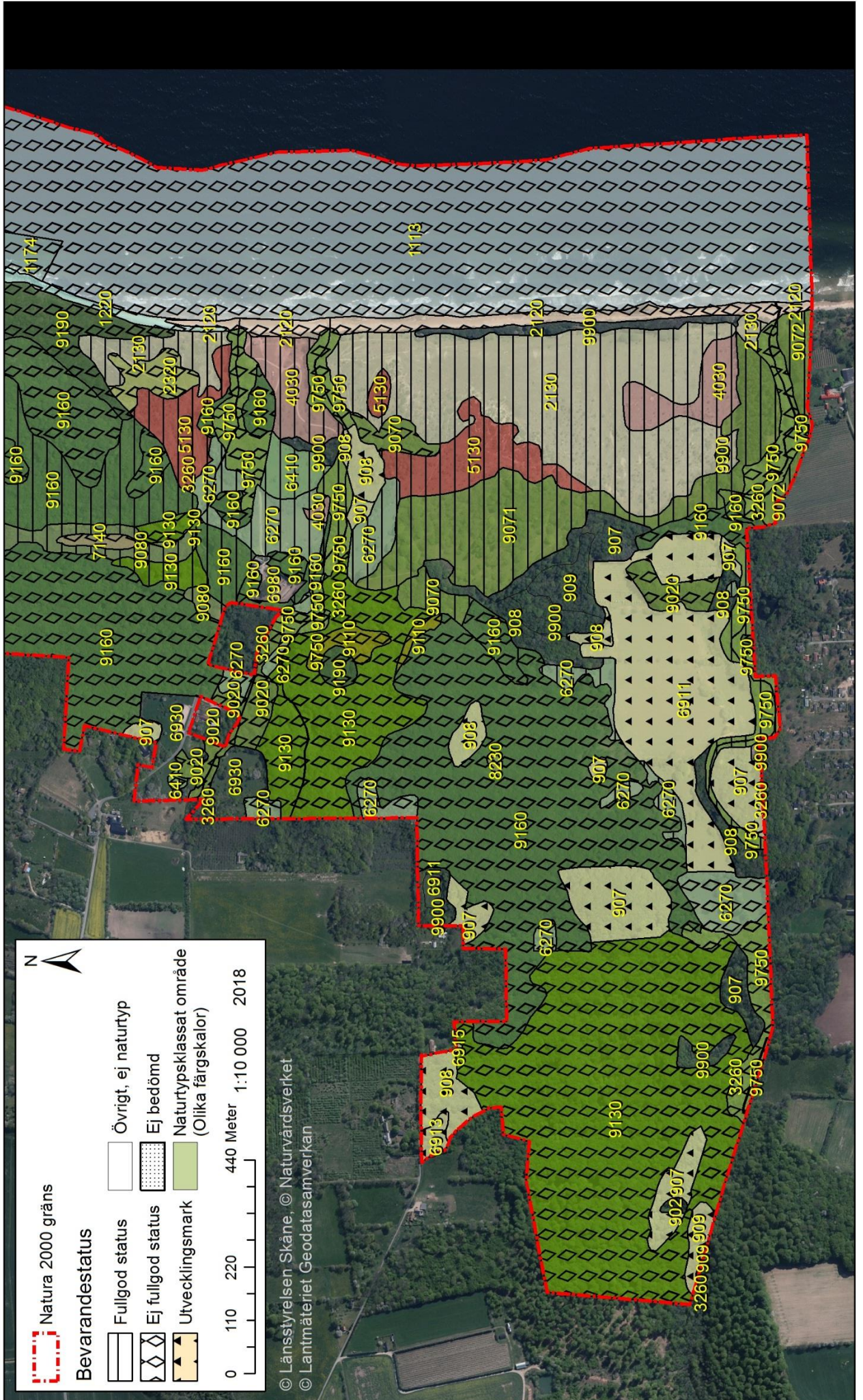
0 110 220 440 Meter 1:10 000 2018

© Länsstyrelsen Skåne, © Naturvårdsverket
© Lanmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 1. Natura 2000-området Stenshuvud, SE0420134 med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

- 1113 - Sublittoral sandbankar – Sublittoral sandbank fri från vegetation
- 1174 - Rev - Geogent rev 0-30 meter (berg/blocksubstrat)
- 1220 - Perenn vegetation på steniga stränder
- 1630 - Boreala strandängar av Östersjötyp
- 2120 - Kustnära vandrande sanddyner med sandrör (vita sanddyner)
- 2130 - Permanenta kustnära sanddyner med örtvegetation (grå sanddyner)
- 2320 - Torra sanddyner och sandfält med ljung- och kråkbärshedar
- 3260 - Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor
- 4030 - Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen
- 5130 - Enbuskmarker nedanför trädgränsen
- 6270 - Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen
- 6410 - Fuktängar med blåtåtel eller starr
- 7140 - Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn
- 8230 - Pionjärvegetation på silikatrika bergytter - Obestämd
- 9020 - Boreonemoral ädellövskog
- 9070 - Trädklädd betesmark - Obestämd
- 9071 - Trädklädd betesmark - Ekhagar
- 9072 - Trädklädd betesmark - Ädellövdominerade trädklädda betesmarker
- 9080 - Lövsumpskog
- 9110 - Näringsfattig bokskog
- 9130 - Näringsrik bokskog
- 9160 - Näringsrik ek- eller ek-avenbokskog - Obestämd undergrupp
- 9190 - Näringsfattig ekskog
- 9750 – Svämlövskog

Icke-naturtyper

- 902 - Granskog (>70% gran)
- 907 - Ädellövskog (>70% löv och >50% ädellöv)
- 908 - Triviallövskog med ädellövinslag (>70% löv och 20-50% ädellöv)
- 909 - Lövsumpskog (lövskog på blöt mark)
- 1954 - Ickenatura-stränder - Grus-, stenstränder
- 6910 - Öppen kultiverad gräsmark
- 6911 - Öppen kultiverad betesmark
- 6913 - Trädbärande kultiverad betesmark
- 6915 - Fuktäng
- 6920 - Bebyggd mark
- 6930 - Åker
- 6970 - Fruktdling
- 6980 - Parkeringsplats
- 9900 - Ickenatura-skog

Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

Diametergräns för grova träd per trädslag. Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

Ek och bok	80 cm
Alm och ask	60 cm
Övriga ädellövträd	50 cm
Sälg	40 cm
Rönn	30 cm
Övriga triviala lövträd	50 cm
Tall och gran	70 cm

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag.** Med "gamla träd" avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett trädets ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

Triviallövträd	100 år
Gran	120 år
Tall	150 år
Ek	200 år
Bok	150 år
Övriga ädellövträd	150 år

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

Lite	< 5 m ³ /ha
Måttligt	5 – 15 m ³ /ha
Rikligt	15 – 40 m ³ /ha
Mycket rikligt	> 40 m ³ /ha

Bedömning av den **totala mängden gamla träd** och **totala mängden grova träd.**

Saknas	Inga grova/gamla träd upptäckta
Enstaka	< 2/ha
Tämligen allmän	2 – 10/ha
Allmänt - rikligt	> 10/ha

Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B1, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Blötdjur	Smalgrynsnäcka	<i>Vertigo angustior</i>	B2
	Vinbergssnäcka	<i>Helix pomatia</i>	B5
Däggdjur	Barbastell	<i>Barbastella barbastellus</i>	VU, F
	Brunlångöra	<i>Plecotus auritus</i>	F, B4
	Dvärgpipistrell	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	F
	Hasselmus	<i>Muscardinus avellanarius</i>	F, B4
	Mård	<i>Martes martes</i>	F, B5
	Tumlare	<i>Phocoena phocoena</i>	VU, F, ÅGP, B2, B4
	Vattenfladdermus	<i>Myotis daubentonii</i>	F, B4
Fiskar	Torsk	<i>Gadus morhua</i>	VU
Fåglar	Brandkronad kungsfågel	<i>Regulus ignicapilla</i>	F, VU
	Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	F, NT
	Ejder	<i>Somateria mollissima</i>	F, VU
	Fältpiplärka	<i>Anthus campestris</i>	F, EN, ÅGP
	Grå flugsnappare	<i>Muscicapa striata</i>	F
	Gröngöling	<i>Picus viridis</i>	F, NT
	Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	F
	Gulhämpling	<i>Serinus serinus</i>	F, VU
	Gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	F, VU
	Gärdsmyg	<i>Troglodytes troglodytes</i>	F
	Gök	<i>Cuculus canorus</i>	F
	Göktyta	<i>Jynx torquilla</i>	F
	Härmsångare	<i>Hippolais icterina</i>	F
	Höksångare	<i>Sylvia nisoria</i>	F, VU
	Järnsparv	<i>Prunella modularis</i>	F
	Kattuggla	<i>Strix aluco</i>	F
	Mindre flugsnappare	<i>Ficedula parva</i>	F
	Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	F, NT
	Nötväcka	<i>Sitta europaea</i>	F
	Ormvråk	<i>Buteo buteo</i>	F
	Rapphöna	<i>Perdix perdix</i>	F, NT
	Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	F, VU
	Skogsduva	<i>Columba oenas</i>	F
	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	F, NT
	Stare	<i>Sturnus vulgaris</i>	F, VU
	Steglits	<i>Carduelis carduelis</i>	F
	Stenknäck	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	F
	Stjärtmes	<i>Aegithalos caudatus</i>	F

	Större hackspett	<i>Dendrocopos major</i>	F
	Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	F
	Sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	F, NT
	Sädesärkla	<i>Motacilla alba</i>	F
	Tornseglare	<i>Apus apus</i>	F, VU
	Trädkrypare	<i>Certhia familiaris</i>	F
	Trädlärka	<i>Lullula arborea</i>	F
	Trädpiplärka	<i>Anthus trivialis</i>	F
	Törnskata	<i>Lanius collurio</i>	F
	Ärtsångare	<i>Sylvia curruca</i>	F
Grod- och kräldjur	Hasselsnok	<i>Coronella austriaca</i>	F, VU, B4
	Huggorm	<i>Vipera berus</i>	F
	Kopparödla	<i>Anguis fragilis</i>	F
	Långbensgroda	<i>Rana dalmatina</i>	F, VU, ÅGP, B4
	Lövgroda	<i>Hyla arborea</i>	F, B4
	Mindre vattensalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i>	F
	Sandödla	<i>Lacerta agilis</i>	F, VU
	Skogsödla	<i>Zootoca vivipara</i>	F
	Större vattensalamander	<i>Triturus cristatus</i>	F, B2, B4
	Vanlig groda	<i>Rana temporaria</i>	F, B5
	Vanlig padda	<i>Bufo bufo</i>	F
	Vanlig snok	<i>Natrix natrix</i>	F
	Åkergroda	<i>Rana arvalis</i>	F, B4
Insekter	Almsnabbvinge	<i>Satyrium w-album</i>	NT
	Bokskogslöpare	<i>Carabus intricatus</i>	F, VU
	Boktigerfluga	<i>Temnostoma meridionale</i>	NT
	Borsttåtelsskinnbagge	<i>Amblytylus albidus</i>	NT
	Brunt timjansmott	<i>Delplanqueia dilutella</i>	NT
	Dubbelbandat ljusmott	<i>Pyrausta ostrinalis</i>	NT
	Ekträdlöpare	<i>Rhagium sycophanta</i>	NT
	Fibblesandbi	<i>Andrena fulvago</i>	NT
	Fläckig myrlejonslända	<i>Euroleon nostras</i>	VU, ÅGP
	Getingrovfluga	<i>Asilus crabroniformis</i>	VU
	Glimfältmätare	<i>Perizoma hydrata</i>	NT
	Grå klaffmätare	<i>Philereme vetulata</i>	NT
	Gråbandad trägnagare	<i>Hemicoelus costatus</i>	NT
	Grönt hedmarksfly	<i>Calamia tridens</i>	NT
	Gulpannad lavspinnare	<i>Eilema pygmaeolum</i>	NT
	Havstapetserarbi	<i>Megachile leachella</i>	NT
	Hedsidenbi	<i>Colletes fodiens</i>	NT
	Humlekortvinge	<i>Emus hirtus</i>	NT, ÅGP

	Jättesvampmal	<i>Scardia boletella</i>	NT
	Kardväddsknölfly	<i>Heliothis viriplaca</i>	VU°
	Kragbock	<i>Anaesthetis testacea</i>	NT
	Krattsnaabbinge	<i>Satyrium ilicis</i>	NT
	Liten brunbagge	<i>Orchesia minor</i>	NT
	Läppstekel	<i>Bembix rostrata</i>	NT
	Mindre bastardsvärmare	<i>Zygaena viciae</i>	NT
	Mindre ekbock	<i>Cerambyx scopolii</i>	NT, ÅGP
	Mindre purpurmätare	<i>Lythria cruentaria</i>	NT
	Mindre taggmätare	<i>Aplocera efformata</i>	NT
	Mjölfly	<i>Eublemma minutata</i>	EN, ÅGP
	Molnfläcksbock	<i>Mesosa nebulosa</i>	NT, ÅGP
	Månhornsbagge	<i>Copris lunaris</i>	VU, ÅGP
	Mörk bronsblomfluga	<i>Callicera aurata</i>	NT
	Praktnejlikfly	<i>Hadena confusa</i>	NT
	Prydnadsbock	<i>Anaglyptus mysticus</i>	NT
	Rakhorndyvel	<i>Onthophagus nuchicornis</i>	NT
	Sandfältsljusmott	<i>Pyrausta aerealis</i>	EN
	Sandsnedbandsvecklare	<i>Clepsis pallidana</i>	VU
	Sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT
	Smal frölöpare	<i>Harpalus anxius</i>	NT
	Sotnätfjäril	<i>Melitaea diamina</i>	NT
	Stor plattnosbagge	<i>Platyrhinus resinosus</i>	NT
	Större vitblärefly	<i>Hadena bicruris</i>	NT
	Svart majbagge	<i>Meloe proscarabaeus</i>	NT
	Taggbock	<i>Prionus coriarius</i>	NT
	Tapetserarspindel	<i>Atypus affinis</i>	EN
	Vitbandat nejlikfly	<i>Hadena compta</i>	NT
	Vägtornsmätare	<i>Triphosa dubitata</i>	NT
	Åkerväddsantennmal	<i>Nemophora metallica</i>	VU
	Ängsmetallvinge	<i>Adscita statices</i>	NT
	Ängsnätfjäril	<i>Melitaea cinxia</i>	NT
		<i>Hemicoelus fulvicornis</i>	NT
Kärlväxter	Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
	Backfryle	<i>Luzula divulgata</i>	NT
	Backsippa	<i>Pulsatilla vulgaris</i>	F
	Backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i>	NT
	Bergjohannesört	<i>Hypericum montanum</i>	NT
	Blåsippa	<i>Hepatica nobilis</i>	F
	Bokarv	<i>Stellaria neglecta</i>	NT
	Borstsäv	<i>Isolepis setacea</i>	EN
	Desmeknopp	<i>Adoxa moschatellina</i>	NT

	Dvärgjohannesört	<i>Hypericum humifusum</i>	F, EN, ÅGP
	Etternässla	<i>Urtica urens</i>	NT
	Fintandat björnbär	<i>Rubus decurrentispinus</i>	NT
	Flikros	<i>Rosa balsamica</i>	NT
	Flockarun	<i>Centaureum erythraea</i> var. <i>erythraea</i>	F, VU
	Fältsippa	<i>Pulsatilla pratensis</i>	F
	Glansbräken	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>	F, VU
	Grådådra	<i>Alyssum alyssoides</i>	VU
	Grönstarr × ängsstarr	<i>Carex demissa</i> × <i>hostiana</i>	NT
	Grönvit nattviol	<i>Platanthera chlorantha</i>	F
	Gullviva	<i>Primula veris</i>	F
	Hedblomster	<i>Helichrysum arenarium</i>	F, VU
	Hålnunneört	<i>Corydalis cava</i>	NT
	Idegran	<i>Taxus baccata</i>	F
	Jordtistel	<i>Cirsium acaule</i>	NT
	Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i> subsp. <i>maculata</i>	F
	Järnek	<i>Ilex aquifolium</i>	CR
	Klotullört	<i>Filago vulgaris</i>	F
	Kärrjohannesört	<i>Hypericum tetrapterum</i>	NT
	Loppstarr	<i>Carex pulicaris</i>	VU
	Lundviva	<i>Primula elatior</i>	NT
	Martorn	<i>Eryngium maritimum</i>	F, EN, ÅGP
	Nästrot	<i>Neottia nidus-avis</i>	F
	Plattsäv	<i>Blysmus compressus</i>	NT
	Raggarrv	<i>Cerastium brachypetalum</i>	F, EN
	Rapuncklocka	<i>Campanula rapunculus</i>	VU
	Rutlåsbräken	<i>Botrychium matricariifolium</i>	F, VU, ÅGP
	Sandlusern	<i>Medicago minima</i>	F, EN
	Sandnejlika	<i>Dianthus arenarius</i>	F, EN, ÅGP, B2, B4
	Sankt Pers nycklar	<i>Orchis mascula</i>	F
	Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
	Skogsknipprot	<i>Epipactis helleborine</i>	F
	Skogskorn	<i>Hordelymus europaeus</i>	VU
	Skogssvingel	<i>Dryochloa sylvatica</i>	VU
	Skogsveronika	<i>Veronica montana</i>	VU
	Slickmaskros	<i>Taraxacum linguatiformis</i>	EN
	Slätterfibbla	<i>Hypochaeris maculata</i>	VU
	Smultronfingerört	<i>Potentilla sterilis</i>	F, EN
	Stor sandlilja	<i>Anthericum liliago</i>	F, EN
	Strävlost	<i>Bromopsis benekenii</i>	NT

	Tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	F
	Vanlig backsippa	<i>Pulsatilla vulgaris</i> subsp. <i>vulgaris</i>	F, VU
	Vanlig backtimjan	<i>Thymus serpyllum</i> subsp. <i>serpyllum</i>	NT
	Vårkällört	<i>Montia arvensis</i>	NT
	Äkta ängsnycklar	<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>incarnata</i>	F
	Ängsnattviol	<i>Platanthera bifolia</i> subsp. <i>bifolia</i>	F, NT
	Ängsnycklar	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	F
	Ängsstarr	<i>Carex hostiana</i>	NT
Lavar	Askvårtlav	<i>Pyrenula nitidella</i>	EN
	Blek kraterlav	<i>Gyalecta flotowii</i>	VU
	Bokvårtlav	<i>Pyrenula nitida</i>	NT
	Gulvit renlav	<i>Cladonia arbuscula</i>	B5
	Hedrenlav	<i>Cladonia portentosa</i>	B5
	Klippzonlav	<i>Enterographa hutchinsiae</i>	EN
	Orangepudrad klotterlav	<i>Alyxoria ochrocheila</i>	NT
	Röd pysslinglav	<i>Thelopsis rubella</i>	VU
	Stiftklotterlav	<i>Opegrapha vermicellifera</i>	NT
	Örtlav	<i>Lobaria virens</i>	EN
Mossor	Blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	B5
	Sandnäbbmossa	<i>Rhynchostegium megapolitanum</i>	NT
Svampar	Blek fingersvamp	<i>Ramaria pallida</i>	NT
	Blek fjunfoting	<i>Hydropus subalpinus</i>	NT
	Blåmjölkig storskål	<i>Peziza saniosa</i>	NT
	Bronssopp	<i>Butyriboletus appendiculatus</i>	NT
	Dvärgjordstjärna	<i>Geastrum schmidelii</i>	NT
	Dystersopp	<i>Porphyrellus porphyrosporus</i>	NT
	Finporing	<i>Gloeoporus pannocinctus</i>	VU
	Fransig ockraporing	<i>Steccherinum lacerum</i>	NT
	Gul lilariska	<i>Lactarius flavidus</i>	NT
	Gulbrun skålmurkla	<i>Helvella cupuliformis</i>	DD
	Gulgrå sotdyna	<i>Camarops lutea</i>	NT
	Kastanjesopp	<i>Gyroporus castaneus</i>	NT
	Koralltaggsvamp	<i>Hericium coralloides</i>	NT
	Korallticka	<i>Grifola frondosa</i>	NT
	Kortfotkremla	<i>Russula curtipes</i>	NT
	Liten diskkröksvamp	<i>Disciseda candida</i>	VU
	Liten fatsvamp	<i>Poronia erici</i>	VU
	Mjölörödskivling	<i>Entoloma prunuloides</i>	NT
	Oxtungssvamp	<i>Fistulina hepatica</i>	NT

	Pelargonriska	<i>Lactarius decipiens</i>	NT
	Piggfjällskivling	<i>Echinoderma jacobi</i>	EN
	Räfflad nagelskivling	<i>Gymnopus fusipes</i>	NT
	Rödbrun bokvaxskivling	<i>Hygrophorus unicolor</i>	NT
	Sadelmurkla	<i>Helvella ephippium</i>	NT
	Scharlakansvaxskivling	<i>Hygrocybe punicea</i>	NT
	Skillerticka	<i>Inonotus cuticularis</i>	VU
	Skivsopp	<i>Phylloporus pelletieri</i>	EN
	Sprickborstskinn	<i>Hymenochaetopsis corrugata</i>	VU
	Stenticka	<i>Polyporus tuberaster</i>	NT
	Stjälkröksvamp	<i>Tulostoma brumale</i>	NT
	Stor sotdyna	<i>Camarops polysperma</i>	NT
	Stor tratticka	<i>Polyporus badius</i>	NT
	Sydlig sotticka	<i>Ischnoderma resinosum</i>	VU
	Tusengömning	<i>Cryptosphaeria eunomia</i>	NT
	Tårticka	<i>Inonotus dryadeus</i>	VU
	Ö-nästing	<i>Quaternaria dissepta</i>	NT

Bevarandeplanen för Stenshuvud

Syftet med Natura 2000-området Stenshuvud i Simrishamns kommun är att bevara ett storslaget naturområde som har särskilda geologiska och biologiska skyddsvärden och som är av stor betydelse för det rörliga friluftslivet.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane